

Vad har egentligen hänt på bara 50 år?

Av Carl Öhlen från Östanå mitt i Världen

Allting är sammankopplat

“Allting är sammankopplat som blodet som enar en familj. Det som drabbar jorden drabbar jordens barn. Människan skapade inte livets väv utan är bara en tråd i det. Det som händer till väven händer också till människan.”

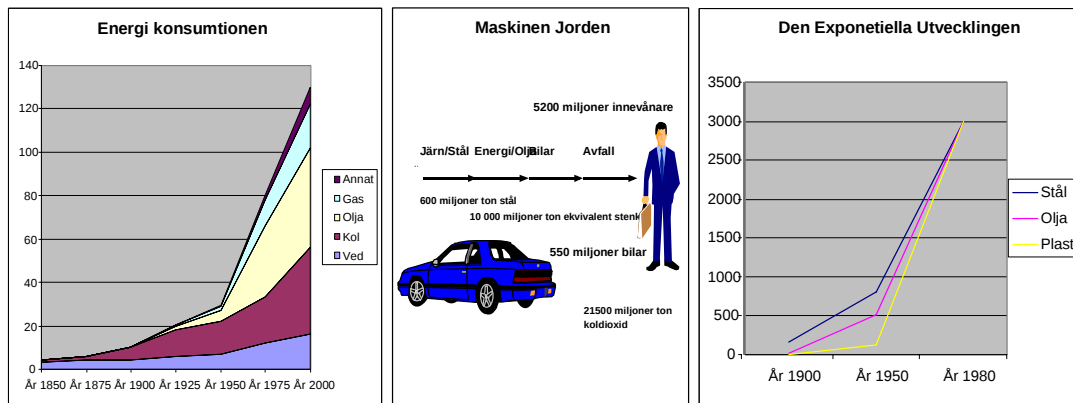
Detta är de visa orden från hövdingen Seattle som svar på den vite mannens invasion av de amerikanska västkusten. Oberoende av om vi tror på religionens allsmäktige skapare - GUD eller vetenskapens teori om allting - GUT så är vi alla del av en och samma levande planet som vi kallar Moder Jord eller GAIA. ”Vi är alla släkt” som hövding Seattle också sade. Vi har en gemensam historia men vi har också en gemensam framtid. Frågan är vilken?

Det senaste femtio årens utveckling av vår civilisation har varit enastående. Efter andra världskrigets förödelse av Europa och Japan som avslutades med atombomberna över Hiroshima och Nagasaki så återuppbyggdes västvärlden med amerikanskt bistånd. Samtidigt så frigjorde sig successivt kolonierna i Asien och Afrika från långvarigt europeiskt förtryck och förnedring. En ny värld skapades på bara en generation som var full av möjligheter.

Mycket har blivit bättre och enklare. Vi gör saker som våra föräldrar inte ens kunde drömma om. Vi har våra demokratiska rättigheter att rösta fram våra politiska ledare. Vi är friskare och lever längre. Vi har friheten att göra vad vi vill. Åtminstone om vi tillhör den rika världen. För aldrig förr i historien har skillnaderna mellan rik och fattig varit så enorma. Och aldrig tidigare i historien har utvecklingen gått så snabbt. En utveckling som möjliggjorts av fri tillgång på olja. Det svarta guld. Och det är just det som är det stora problemet. Vi har på några årtionden lyckats att alvarligt skada den jord som vi alla är beroende av. Alla människor, alla djur, alla växter, allt liv. Men vi är bara en liten del av jordens befolkning som fått del av detta välstånd och som är ansvariga för dessa skador. Däribland du och jag.

Vår civilisation föddes i Mesopotamien, dagens Irak för 5000 år sedan. Det finns därför en svart symbolik i den amerikanska ockupationen av detta land för att lägga beslag på jordens sista oljereserver. Civilisationens utveckling kan liknas med en resa åt väster som började till fots och med häst och vagn för att sedan rulla allt snabbare på järnväg och med bilar innan den lyfte från marken i dagens snabbgående flygplan som fraktar varor och människor runt värden. Genom att bränna upp olja. Denna civilisation fulländades av de emigranter som flydde fattigdomen i Europa till Den Nya Världen i Amerika. Där fortsatte resan åt väster till dess en hel ny kontinent var erövrade och asfalterade. Här finns centrum och modellen för dagens civilisation. I Amerika längst ut i väster vid Stilla Havets stränder i Kalifornien finns idag allt som vi kan drömma om. Resan åt väster har tagit slut. Eller har den inte?

Den Svarta Civilisationen

Den utveckling som har transformerat vårt samhälle men också allvarligt skadat vår planet har skett på mycket kort tid. Genom att elda upp våra fossila bränslen – det svarta guldets så har vi i den rika västvärlden lyckas förstöra den ekologiska balans som det tagit vår jord miljarder år att skapa. Det är enkelt att förstå varför det har gått så illa. Mycket enkelt! Det är bara att titta på diagrammen här ovan med några elementära fakta. **Den exponentiella rådrift på våra resurser som påbörjades för ett hundra år sedan och skenade iväg under de femtio senaste åren håller på att kväva vår planet. Under en enda generation! Vår generation.**

Varför händer det och varför låter vi det hända? Vi är idag så fokuserade på nuet där vi kan se så kallade nyheter direkt från hela världen 24 timmar om dygnet. Men ändå så förstår vi ingenting. Det verkar som det har minskat vår förmåga att se helheten och sammanhangen. Vi har glömt vårt ursprung och vi har glömt vår historia. Vi är fartblinda med tunnelseende när vi färdas allt snabbare. Så återigen är frågan hur kunde detta hända och så snabbt?

Denna korta historia börjar med den så kallade industriella revolutionen i England som sedan fortplantade sig till Den Nya Världen i väster - USA. Industrialismens framväxt på 1800 i Storbritannien försörjdes av de inhemska koltillgångarna för stål tillverkning på samma sätt som att konsumismens framväxt i Amerika försörjdes av de inhemska oljetillgångarna för den syntetiska masskonsumtionen. Det föddes fler människor och de behövde transport. Dessutom behövde varorna transporteras. Det som började med slavtransporter på segelfartyg i den så kallade triangelhandeln mellan Europa, Amerika och Afrika rullade vidare åt väster på ångdrivna lokomotiv och sedan bensindrivna bilar som så småningom fick vingar och lyfte. Plasten kompletterade stålet. Slavarna ersattes med maskiner. Vi fick en egen bil. Som hela tiden blev större. Och vi blev alla lyckliga konsumenter.

Vi kan därför se vår nuvarande civilisation som en gigantisk bil som rullar allt snabbare. Med kol, gas och olja som bränsle. Till stålet och plasten, däckerna och motorvägarna. Och som ger ifrån sig de enorma mängder av koldioxid och annat avfall som infekterat vår planet. På bara femtio år har **vi som bor i den rika delen av världen** lyckats med detta. Nu försöker vi dessutom övertyga den övriga delen av världen om vår modells förträfflighet så att de kan ta efter oss. Fler människor, fler bilar och mer transporter ger högre oljekonsumtion och släpper ut mer avgaser. Det som är svårt att förstå är att vi inte förstått detta ännu. **Framtida överlevande generationer kommer att beskriva oss som "Den svarta epoken" men där ingen kan förstå varför vi inte förstod.**

Men visste vi verkligen inget?

Jag var del den vänsterrörelse som från 1968 och några år framåt ifrågasatte vår civilisations utveckling och trots vår ungdom förstod att den gick åt helt fel håll. Då jag utbildade mej till civilingenjör inom elenergi och dessutom läste vidare inom miljöteknik på universitetet så var min övertygelse grundad på fakta och traditionell logik, inte Marx som jag fann var alltför abstrakt och som jag aldrig nog förstod. Däremot förstod och kritiserade jag och många i min generation det barbariska Indokina kriget och det som då kallades utsugningen av tredje världen. Jag har alltid sett solidaritet, jämlikhet och rättvisa som våra universella värden. De återfinns i både socialism, liberalism och även i våra stora världsreligioner islam, buddism och kristendom. Men inte vår nuvarande religion – Den allsmäktiga konsumismen.

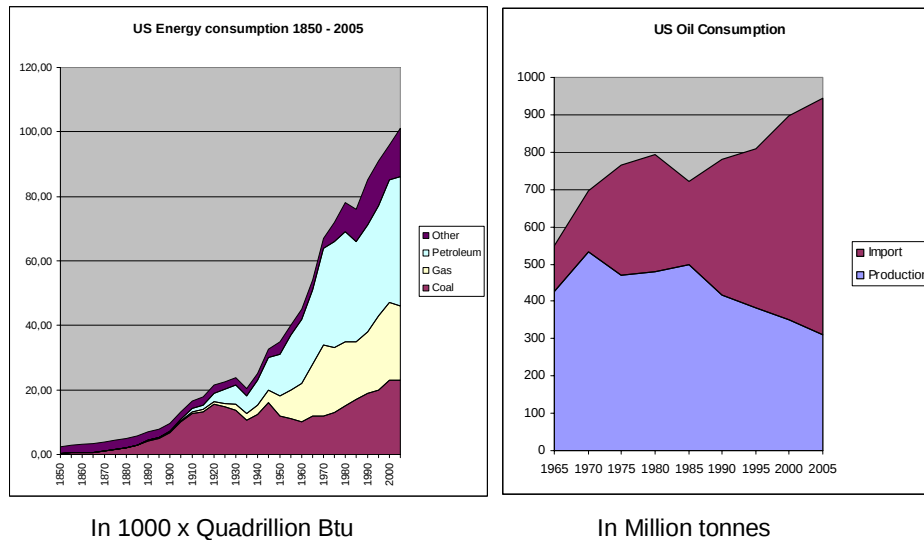
Som barn fick jag en bok av Rachel Carson som handlade om havet och som berättade jordens historia och hur allt hänger ihop. 1962 skrev hon "Tyst Vår" om DDT katastrofen. Redan 1972 då den första miljövärdskonferensen anordnades i Stockholm så visste vi att något var fundamentalt fel. Otaliga böcker och tidskrifter publicerades. "Före-Efter", "Tillväxtens gränser", "Bara en jord". Jag skrev själv flera artiklar, argumenterade och demonstrerade tillsammans med likasinnade. Och vi hade rätt! Nästan allt som vi varnade för slog in mycket snabbare än vi trott. Oljekris, oljekatastrofer, militära interventioner, kärnkraftshaveri och de utsläpp av koldioxid som skulle ge en global uppvärmning. Det stod helt klart för oss ungdomar för 35 år sedan att den osolidariska, ojämlika och orättvisa plundringen av våra gemensamma resurser för att tillfredsställa minoriteten som levde i den rika världens inte var hållbar då den aldrig skulle kunna omfatta hela världens befolkning.

Men jag tog helt fel på en väsentlig punkt. Jag underskattade det existerande systemets och den kapitalistiska tillväxtsektorens förmåga att vifta bort den kritik som blev följden på krig och orättvisor. Och att ta sig igenom både oljekris och miljökras som ett litet hack i tillväxtskurvan. USA kunde trots, sinande oljetillgångar och ett enormt underskott i handelsbalansen ändå vinna det kalla kriget och bli den enda supermakten. Men det var inte kärnvapnen som vann kampen utan konsumismen. Att alla i väst hade bil men inte i öst. Få sörjer Sovjets fall men nu fick segrarna fritt fram för att utropa det ideala samhället. Med hjälp av IMF, WTO och andra institutioner så skulle nu hela världen frälsas. Jag överskattade också etablissemangets förmåga att förändra sig. Jag trodde i min enfald att när oljekrisen kom och när miljöförstörelsen tilltog så skulle etablissemanget tvingas till eftertanke med stora investeringar i miljöteknik och alternativa energikällor men även nya samhällsmodeller. Istället investerade man mer i olja, satsade mer på sina arméer för att säkra oljan och växlade upp till en högre fart mot katastrofen. Hur kunde detta ske? Vem hade ansvaret?

Jag som föddes 1949 är tillsammans med min generation i västvärlden skyldiga för denna utveckling. Jag var del av den trots att jag var övertygad om att den var fel. Utvecklingen och vi själva färdades tillsammans in i vår gemensamma framtid. Vi gjorde revolution när vi fyllde tjugo. Då var allt enkelt och solklart. Vi gjorde karriär när vi fyllde trettio. Då gällde det att tjäna pengar och bygga hus för att försörja familjen och sina barn. Vi fick vår första livskris när vi fyllde fyrtio. Började kanske ifrågasätta vad vi höll på med. Startade om men ofta likadant som förr men med en ny familj. Vid femtio år hade vi varit med om så mycket att vi började ana helheten och sammanhangen. Veta vad som är rätt. Vi började också att drabbas av ålderskrämpor och till och med allvarliga sjukdomar. Så kallade överflödssjukdomar förorsakade av att vi levde för bra, åt för mycket och fel, åkte för mycket bil, stressade på jobbet. Våra föräldrar gick bort. Vi förstod att vi också kan dö. Men då börjar det bli för sent att ändra på oss. Eller är det inte?

Resan åt väster går mot sitt slut?

Den "Svarta Ekonomin" är helt beroende på fossila bränslen
USA är helt beroende på olja som numera importeras
The "Black Economy" is completely dependent on fossil fuels
USA is completely dependent on oil which now is imported

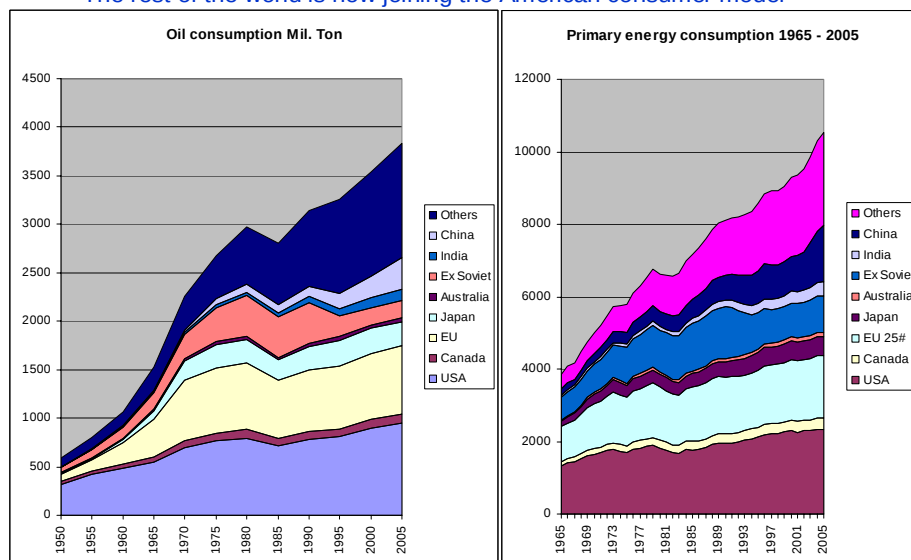
Storbritannien var länge världens största producent och konsument av kol till dess USA vid ingången av 1900 talet så övertog den positionen. Men det kom att bli tillgången på olja som blev bränslet i denna nya civilisation och som förvandlade samhället i grunden. Den första oljekällan hittades i USA redan i mitten på artonhundratalet men den användes då endast till fotogenlampor. Den "svarta revolutionen" krävde en ny uppfinning – bilen. Tillsammans med bilindustrin och senare flygplansindustrin så växte de amerikanska oljebolagen till internationella giganter. Efter det första världskriget så var det amerikanska industrin större än Storbritannien, Tyskland, Ryssland och Frankrike sammantaget.

Kolonialiseringen och industrialisering av denna nya orörda kontinent gick oerhört snabbt. En ny livsstil skapades där bilen blev det centrala. Det nya samhället anpassades till bilen. År 1900 hade USA 75 miljoner innevånare. Idag bor där nästan 300 miljoner innevånare, en ökning med fyra gånger. Under samma tid tiodubblades den fossila energikonsumtionen. Vi kan i denna enda kurva spåra historiens utveckling. Från naturliga bränslen till kol på 1800-talet. Sedan kom oljerevolutionen som tillsammans med naturgas accelererade efter hacket under det första världskriget. Det finns ett hack till 1980 då vi trodde att oljekrisen skulle medföra en förändring av denna "väg till helvetet". Det gjorde den men inte som vi trodde.

Den amerikanska förbrukningen fortsatte nämligen att stiga. Problemet var att den amerikanska oljan började att ta slut. Produktionstoppen kom redan 1970 och har sedan minskat kontinuerligt. **Med nuvarande produktion tar den amerikanska oljan att ta slut på 12 år. Den västeuropeiska oljan räcker ännu kortare.** Detta har gjort USA tillsammans med Europa till världens största oljeimportörer. Det är naturligtvis i det perspektivet vi måste se USAs och Storbritanniens agerande på världens politiska och militära arena. Deras mål har varit och är att säkra oljeflödet till sina egna tillväxt ekonomier. Inget annat.

En förebild för resten av världen!

Den "Svarta Ekonomin" är helt beroende på fossila bränslen
 Resten av världen anammar nu den amerikanska konsumtionsmodellen
 The "Black Economy" is completely dependent on fossil fuels
 The rest of the world is now joining the American consumer model

Det konsumtionssamhälle som växte fram i "Den Nya Världen" i USA kom att bli förebild för hela världen efter det andra världskriget. Med bilismens intåg i Europa och Japan så steg oljeförbrukningen snabbt även där. Mellan 1950 och 2005 så ökade oljekonsumtionen i USA tre (3) gånger och i EU området Åtta (8) gånger. 1950 svarade USA ensamt mer än hälften av jordens oljekonsumtion. Idag "bara" 25%. OECD som omfattar de rika västländerna svarade 1950 för $\frac{3}{4}$ av förbrukningen. Idag "bara" drygt hälften. Även den totala energikonsumtionen fortsatte att öka och de rika länderna svarade fortfarande för den största förbrukningen. Om inte Sovjetunionen hade upplösts så skulle ökningen varit ännu större. Men de som varit i dagens Ryssland med randstater och sett alla stora lyxbilar vet att med konsumismens intåg så är man snart tillbaka på gammal nivå. Och ökningen bara fortsätter.....

Million tonnes	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990	1995	2000	2005	Total	Total change
USA	320	420	485	549	695	766	794	720	782	808	898	945	295%	625
Canada	25	30	40	54	72	81	90	71	80	80	88	100	400%	75
EU	80	120	220	389	626	671	691	602	635	652	683	700	876%	620
Japan	10	12	30	88	199	244	238	206	248	268	256	244	2442%	234
Australia	7	10	13	17	25	29	30	27	32	35	38	40	567%	33
Ex Soviet	50	80	120	170	247	352	421	417	419	213	173	186	373%	136
India	4	6	10	13	20	23	32	43	58	75	106	116	2893%	112
China	4	6	9	11	28	68	85	90	113	160	224	327	8183%	323
Others	94	116	133	240	343	443	591	625	780	962	1073	1179	1254%	1085
World total	594	800	1060	1530	2254	2677	2972	2801	3145	3252	3537	3837	646%	3243
OECD	442	592	788	1133	1216	1303	1419	1546	1676	1756	1883	2021	457%	1579
US in percent of total	54%	53%	46%	36%	31%	29%	27%	26%	25%	25%	25%	25%		
OECD in percent of total	74%	74%	74%	74%	54%	49%	48%	55%	53%	54%	53%	53%		
US import of oil				121	161	296	314	222	365	424	545	634		
US import in % of consumption				22%	23%	39%	40%	31%	47%	53%	61%	67%		

Vi pratar nu om globalisering. Men det menar man att hela världen är en enda global marknad där vi fritt handlar varor och tjänster av varandra. Ett gigantiskt varuhus. WTO (World Trade organisation) och IMF (International Monetary Found) driver tillsammans med USA och EU tesen att globalisering är den enda och sanna lösningen. Alla länder ska integreras i denna super marknad och globalisering enligt samma villkor för att öka konsumtionen. Produktion av varor och mat görs där det är billigast. Globaliseringen av konsumismen ökar rörligheten av varor och människor, som ger ännu mer transporter. Ännu mer olja och mer CO2 utsläpp.

En förebild för resten av världen?

En mycket ineffektiv ekonomisk model A very ineffective economic model

Million tonnes oil eq.	1965	2005	40 year change	10 year change	Population	2005 per cap
USA	1238	2102	864	214	297	7.1
Canada	90	215	125	38	32	6.7
Brazil	17	121	104	29	186	0.6
Sweden	20	18	-2	-1	9	2.0
Switzerland	9	15	6	1	7.5	2.0
UK	192	207	15	16	60	3.5

USA har världens högsta förbrukning av fossila bränslen. Och den ökar. En amerikan förbrukar i snitt 355% av en svensk eller schweizare och 1183% av en brasilianare. Bara under de senaste tio åren var ökningen nästan dubbelt så stor som hela förbrukningen i Brasilien. Något överaskande så bränner en engelsman upp nästan två gånger så mycket som en svensk eller schweizare. Och det ökar. UK + USA = Koalitionen av villiga...för olja.

USA has the highest consumption of fossil fuel in the world. And it is still increasing. An American consume in average 355% of a Swedish and Swiss person and 1183% of a Brazilian. The increase in USA during the last ten years were almost double to total consumption of Brazil. Surprisingly and Englishman consumes almost twice compared to a Swede or Swiss person. And it is still increasing. UK+ USA = The coalition of willing..... for oil.

Jag själv är ingen bra förebild för världen då jag om någon representerar den nya globala människan. Detta innebär att jag rest upp ansevliga mängder olja under mitt arbete i olika delar av världen. Jag är alltså en integrerad del av den modell jag kritiserar. Fördelen är att jag vet vad jag pratar om. (Bortförklaring) Jag vet också hur mycket svårt det är att bryta sig ur detta skadliga mönster. (En annan bortförklaring) Det är som ett missbruk. Vi kan därför likna oss människor i de rika länderna som missbrukare av konsumtion och olja. Och nu har vi blivit langare för resten av världen. Vi vill lura dem in i samma missbruk.

Det finns fortfarande många som tyvärr hävdar att vår konsumtionsinriktade tillväxtekonomi som styrs av börserna är det bästa som finns. Att det är effektivt och gör människorna lyckligare än andra system. (Läs planekonomi). Min övertygelse är att det inte finns någon direkt koppling mellan resursförbrukning och livskvalitet. Och att vår nuvarande modell är ineffektiv. I tabellen ovan som jämför de länder som jag och min familj bott i. USA som är förebilden för vårt konsumtionssamhälle förbrukar 3 ½ gånger olja, gas och kol jämfört med människor i Sverige och Schweiz som båda knappast har en lägre livskvalitet än USA, snarare tvärtom. Den lägre förbrukningen av fossila bränslen kompenseras till viss del av elektricitet genererad av vattenkraft och kärnkraft men även det totala energiuttaget är lägre. Sverige är en högindustrialiserad blandekonomi som har byggt sitt samhälle på en balans av statlig planekonomi och privat marknadsekonomi, folkrörelser och entreprenörer med en unik samförståndsanda och allemansrätt. Finanslandet Schweiz är ett mycket konservativt land med världens mest effektiva kollektivtrafik och småskaligt jordbruk och med en unik decentralisering av beslutfattandet. Så det finns grader även i helvetet.

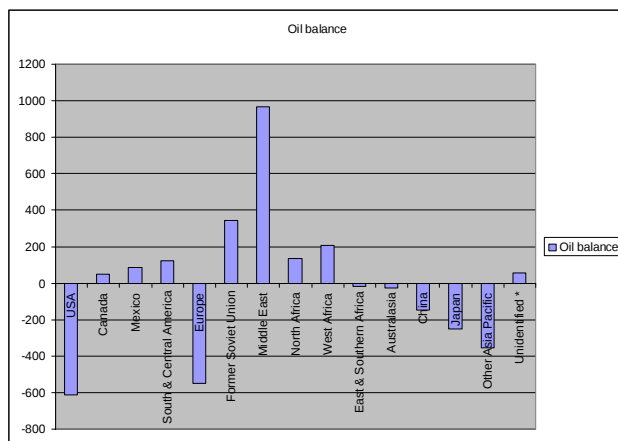
Vi måste alla förändra samhällsstruktur och konsumtionsmönster för att få ner den totala energiförbrukningen och speciellt de fossila bränslena som speciellt i USA och andra "svarta" ekonomier måste slaktas med till en tiondel av idag eller lägre, bråkdel av idag. Brasilien och övriga "Emerging markets" men naturligtvis även de riktigt fattiga delarna av världen måste få möjlighet att utvecklas. Allt detta kräver en radikal omfördelning av jordens resurser. Vi behöver en ny katastrofkommission men innan fartyget jorden har förlorat.

Hur mycket olja finns det kvar?

Någoting mycket anmärkningsvärt hände 2007 då BP presenterades sin årliga sammanfattning. För första gången så minskade världens kända oljetillgångar. Bara med 0,1% men det var första gången detta hände. Detta innebär att vi passerat maximum. Nu är det bara nedåt. Visserligen kanske man kan hitta olja i nordpolen eller i Ryssland men sedan är det slut. Egentligen så sitter vi med huvudet i sanden i tredubbel bemärkelse. Det mesta av tillgångarna finns i länderna kring Gulfen och Sahara och med dyrare kostnad som oljesand i Kanada. Men det värsta är att vi sitter som en struts med huvudet i sanden utan att göra något. Fel av mej. Amerika och Storbritannien har sedan länge fattat detta och gör nu allt för att med militära och andra medel säkra de kvarvarande oljetillgångarna. Situationen är så prekär att Bush & Blair ställer upp som både lögnare och tortyrexperter och offrar tiotusentals människoliv för oljan. **Det är oroande är att andra länders politiker och massmedia inte reagerar utan sitter som tysta möss.** Och detta är bara början av det smutsiga svarta kriget.

USA och Europa är världens största oljeimportörer
Mellan Östern är världens största olje exportörer

USA and Europe is the worlds largest importers of oil
Middle East is the largest exporter of oil

Mil. tons of oil	Oil balance
USA	-612.6
Canada	48.8
Mexico	86.9
South & Central America	121.3
Europe	-550.7
Former Soviet Union	344.6
Middle East	965.5
North Africa	134.7
West Africa	204.9
East & Southern Africa	-19.7
Australasia	-24.6
China	-146.2
Japan	-253.1
Other Asia Pacific	-356.6
Unidentified *	56.8

Oil: Proved reserves			
	Thousand million tonnes	Share of total	R/P ratio
USA	3.7	2.5%	11.9
Canada	2.4	1.4%	14.9
Mexico	1.7	1.1%	9.6
Total North America	7.8	5.0%	12.0
Venezuela	11.5	6.6%	77.0
Other S. & Cent. America	3.2		
Total S. & Cent. America	14.8	8.6%	41.2
Total Europe & Eurasia	19.7	12.0%	22.5
Iran	18.9	11.4%	66.7
Iraq	15.5	9.5%	*
Kuwait	14.0	8.4%	*
Oman	0.8	0.5%	20.5
Qatar	2.0	1.3%	36.8
Saudi Arabia	36.3	22%	66.7
Syria	0.4	0.2%	19.7
United Arab Emirates	13.0	8.1%	90.2
Yemen	0.4	0.2%	20.0
Other Middle East	^	?	6.6
Total Middle East	101.2	61.5%	79.5
Algeria	1.5	1.0%	16.8
Libya	5.4	3.4%	61.9
Nigeria	4.9	3.0%	40.3
Sudan	0.9	0.5%	44.2
Tunisia	0.1	0.1%	27.5
Other Africa			
Total Africa	15.5	9.7%	32.1
Total Asia Pacific	5.4	3.4%	14.0
TOTAL WORLD	164.5	100.0%	40.5

Reserves/Production (R/P) ratio - If the reserves remaining at the end of any year are divided by the production in that year, the result is the length of time that those remaining reserves would last if production were to continue at that level.

Mellan Östern har 2/3 av världens olje reserver. Om vi dessutom lägger till de muslimska länderna i Afrika samt Venezuela så motsvarar det närmare ¾ av världens olja.

Den amerikanska oljan tar slut på 12 år med nuvarande konsumtionstakt. Irans olja räcker i nästan 100 år.

The Middle East has 2/3 of the worlds oil reserves. If we add the muslim countries in Africa and Venezuela they make up to almost ¾ of all oil.

The U.S. oil will run out in 12 years with todays production. The oil in Iran will last for almost 100 years.

Vad är egentligen en hållbar och rättvis energikonsumtion?

Mil ton	1965	1975	1985	1995	2005	1985 till 2005	Population	ton/person	Som/As USA	Som/as 0,5 medel/average
USA	549	766	720	808	951	231	298	3,2	945	149
Sverige	19	26	18	16	15	-3	9	1,7	29	5
OECD rest	565	1083	995	1231	1304	309				
OECD tot	1133	1875	1733	2055	2270	537				
Kina	11	68	90	160	327	237	1316	0,2	4200	658
Indien	13	23	43	75	115	72	1103	0,1	3520	552
Övriga/Other	372	711	935	962	1125	190				
Världen/World	1529	2677	2801	3252	3837	1036	6465	0,6	20632	3233

Om hela världen skulle ha samma oljeförbrukning per capita som USA så skulle produktionen behöva öka till 21 miljarder per år från dagens 3,8 miljarder ton. Detta går naturligtvis inte då dels oljan kommer att ta slut men framförallt så blir CO2 utsläppen för stora vilket vi visste redan 1972. Vi har redan för stora utsläpp och om vi bara skulle sänka konsumtionen av olja med 20% från 0,6 ton per person till 0,5 ton per person så skulle detta innebära att vi i Sverige måste minska oljekonsumtionen 3 gånger till 30% av idag och USA 6 gånger till 15% av idag. Däremot kan Indien femdubbla och Kina fördubbla sin förbrukning. Om vi ska vara rättvisa. Men om vi dessutom ska vara hållbara så måste vi minska förbrukningen ändå mer.

Kolkonsumtionen i USA följer samma mönster och där finns det mer reserver kvar men CO2 utsläppen blir ännu värre. En jämförelse mellan USA, Sverige och Brasilien av den totala konsumtionen av fossila bränslen syns nedan. Sverige har lyckats ganska bra med att minska oljeförbrukningen och vi använder lite kol idag, men det är delvis kompenserat med kärnkraft och vattenkraft som ger el till värme. När vi nu stänger kärnkraften är utmaningen att ytterligare reducera energianvändningen och använda förnyelsebara energikällor.

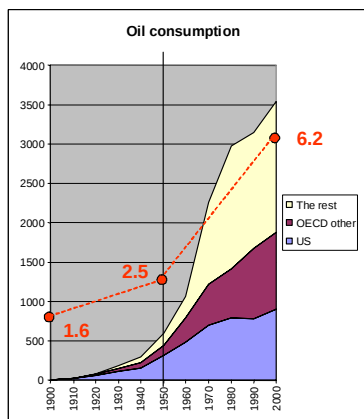
	Oil	Coal	Gas	Total	Population	Per capita	As USA	As half of USA
	Mton	Mton	Mton	Mton	M	ton fossil fuel	Som USA	Som halva USA
USA	951	574	577	2102	298	7,1	2102	1051
Sweden	15	2	1	18	9	2,0	63	32
Brazil	90	13	18	121	186	0,6	1312	656
World	3890	3090	2575	9555	6464	1,5	45595	22798

En fossil konsumtion på samma nivå per capita som i USA innebär att den totala världskonsumtionen skulle öka 5 gånger. Även om vi skulle minska till hälften av den amerikanska nivån så blir ökningen 2 ½ gång. Den svenska nivån ligger långt under den amerikanska och närmare världsgenomsnittet. Delvis på grund av vattenkraft men också kärnkraft. Det är ändå alldeles för högt och vi ska nu avveckla kärnkraften. Många svenska hem på landsbygden är nu uppvärmda med jord värme, värmepumpar och solceller. Kraftvärmeverk användes i städerna. Vi har bensinsnåla eller alkoholdrivna bilar. Men det räcker inte. Vind, våg och sol energi för elproduktion är möjlig och ytterligare minskning av förlusterna kan göras. Bränsleceller som använder vätgas finns utvecklade. Teknologin kan lösa mycket men inte allt. Det är bara ett hjälpmedel. **Vi måste fortfarande minska den totala energiförbrukningen.** Detta innebär att vi måste förändra mallen för vår livsstil. Bilsamhället och långa transporter måste ersättas. Vi behöver ett varaktigt lokalsamhälle istället för ett globalt shoppingcenter för ökad konsumtion. Ett så kallat paradigmskifte tillbaka till framtiden där vi återupptäcker de verkliga mänskliga värdena och den natur vi är del av. Och det är vi i de rika länderna som måste förändra oss och vår livsstil allra först.

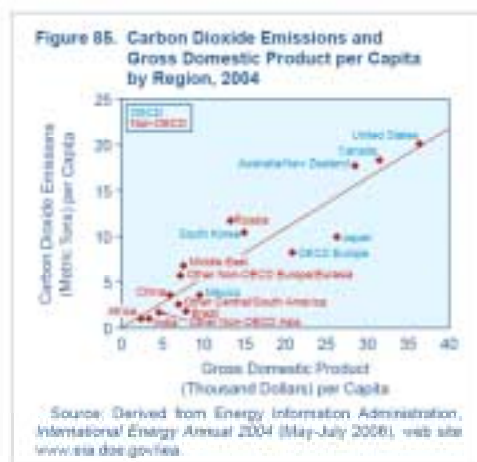
Den exponentiella utvecklingen

När jag föddes 1949 fanns det 2 ½ miljarder människor på den här planeten. Idag finns det 6 ½ miljard. När jag dör vilket enligt statistiken bör inträffa 2030 så uppskattas det att finnas 8 ½ miljard. Det är mer än tre gånger så många som jag föddes och åtta gånger så många som när min farfar föddes. Men ökningen av oljekonsumtionen har gått ännu snabbare. **Från noll till global uppvärmning på ett hundra år där det mesta har skett de sista femtio åren.** Vi ser denna ökning i tre vågor. Först USA, sedan Europa och andra OECD stater och sist resten. Problemet är vi i de rika länderna bara är 1,2 miljarder och resten som vill kopiera vår modell är 5,2 miljarder. Enligt vårt eget sätt att mäta levnadsstandard i BNP så kräver en högre standard mer konsumtion och mer utsläpp av koldioxid. Denna statistik finns på nätet hos EIA så den måste vara riktig. Och utvecklingen verkar enligt EIAs prognoser fortsätta. **Hur kan vi vara så otroligt ansvarslösa och totalt korkade?**

Den globala konkurrensen är i full gång. Nuvarande världsrekord är från noll till global uppvärmning på ett hundra år. Men vi kan säkert slå det.....
The global competition is on. The old world record is from zero to global warming in one hundred years. But we can sure beat this.....

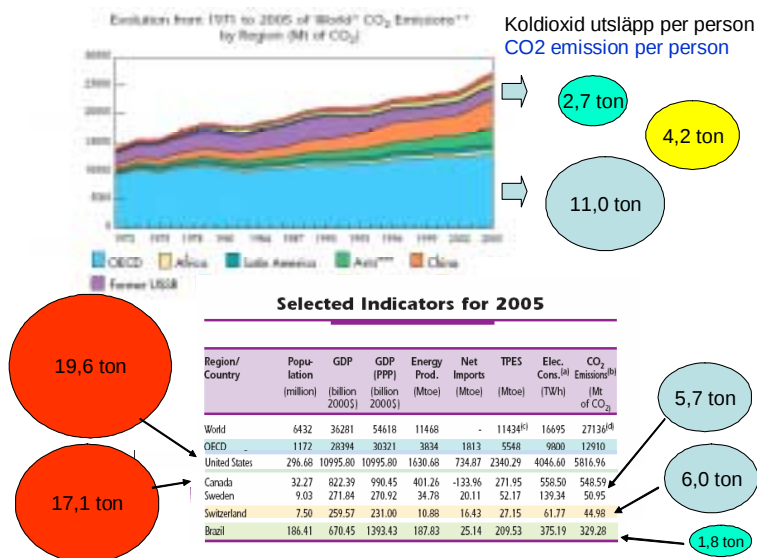
Mil. Ton

Koldioxidutsläpp per person jämfört med bruttonationalprodukten
Ju högre tillväxt med mer konsumtion ju mer utsläpp!
Carbon Dioxid Emission and GDP per Capita.
The higher the consumption growth is the more waste is emitted

Hur hänger det då ihop?

Jo det är väldigt enkelt min käre Dr Watson. Mysteriet är löst och brottslingen fasttagen. Vi använder oljan och andra fossila bränslen för att driva vår tillväxt maskin och globala köpcentrum. Vi mäter våra framgångar med BNP och som börskurser. Ju mer vi konsumerar och bränner upp ju högre BNP och högre börskurser. Och jag nästan glömde bort det – högre utsläpp av koldioxid och andra skadliga ämnen och gaser i naturen. Vår civilisations förebild och numera enda supermakt har den högsta levnadsstandarden enligt vårt sätt att mäta. **Följaktligen så släpper en amerikan ut 20 ton koldioxid per år vilket är 3 ½ gånger mer än en svensk och 11 gånger en brasilianare.** Så det är nog så att det är vi i de rika länderna med USA i spetsen som är de verkliga terroristerna och använder det värsta massförstörelsevapnet någonsin – oljan.

Längst ut till höger på kurvan ovan så ser vi hur takten på ökningen av koldioxidutsläppen ökar helt plötsligt. Hur hänger då det ihop? Jo vi bränner mer olja, kol och gas. Ökningen de senaste tio åren fortsätter i USA, Kanada, UK och Australien i samma takt som för! Japan och övriga EU har minskat på ökningstakten. De enda som minskat förbrukning de senaste tio åren är Sverige och f.d. Sovjet. De så kallade "Emerging Economies" integreras nu i det globala köpcentret och ökar konsumtionen väsentligt i Indien och Kina. **Men när det gäller just Indien och Kina så är det en sak vi inte tänkt på. Deras tillväxt beror till stor del på deras export av konsumtionsvaror till USA, Kanada, Australien och EU.....**

Million tonnes oil eq.	1965	1995	2005	40 year change	Last 10 year change	First 30 year change/3
USA	1238	1888	2102	864	214	217
Canada	90	177	215	125	38	29
EU 27	944	1359	1477	533	118	138
Japan	133	409	436	303	28	92
Australia	33	95	116	83	21	21
UK	192	193	207	15	14	0
OECD Total	2460	4174	4732	2271	558	571
Ex Soviet Union	606	898	896	290	-3	97
China	177	870	1465	1287	595	231
India	49	235	376	327	140	62
World Total	3610	7487	9330	5720	1843	1292
Brazil	17	91	121	104	29	25
Sweden	20	19	18	-2	-1	0
Switzerland	9	14	15	6	1	2

Den svarta ekonomin

Det är oljan som driver vår nuvarande civilisation och ekonomi. Jag har liknat "Maskinen" jorden med en bil som blir allt större och otympligare och som går allt snabbare men åt fel håll. Det blir allt svårare att bromsa och vända om. Istället har vi satt vingar på vår bil och lyft från marken för att kunna frakta varor och människor ändå snabbare runt vår jord. Vi gör av med ännu mer oja och släpper ut ännu mer koldioxid. **Vi har nu två alternativ. Det ena är att nödlanda och det andra är att kraschlanda.**

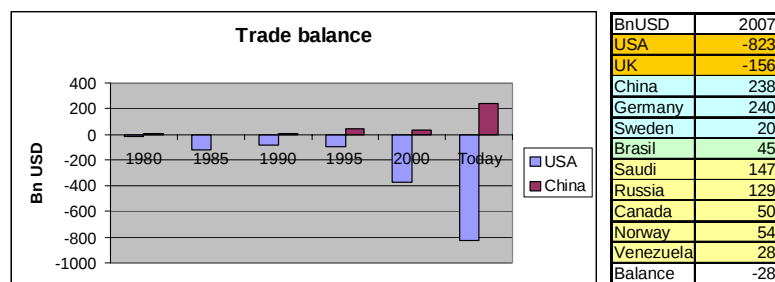
Hela vår ekonomi baseras på olja. Världens tio största bolag är Wal-Mart, Exxon-Mobile, Royal Dutch Shell, BP, General Motors, Toyota, Chevron, Daimler Chrysler, Conoco Philips och Total. En stormarknad, sex olje giganter och tre biltillverkare. Tillsammans har de en omsättning på 2,5 trillioner USD. Det är 10 gånger Sveriges BNP. Plast till våra konsumtionsartiklar och gödningsämnen till jordbruket tillverkas av olja. Vägarna asfalteras med olja. Handelsbalansen och konjunkturen påverkas av oljepriset. Och hela denna utveckling accelereras. Människorna i Amerika och Europa skaffar flera bilar varav en måste vara fyrhjulsdriven SUV. Stora husbilar har nu emigrerat från Amerika till Europa. Och målet för alla i övriga delar av världen är en egen bil. 1990 bestod "maskinen jorden" av 550 miljoner varav 35% rullade i USA. **Antalet bilar och CO2 utsläpp fortsätter att öka i USA men nu sker ökningen dessutom över hela världen. Kina ökade från 1,7 miljoner bilar 1980 till 23,3 miljoner bilar 2003. I USA finns det nästan lika många bilar som innevånare idag. Tänk om 7 miljarder människor skulle ha bil. Då skulle antalet bilar på vår jord öka från 550 miljoner 1990 till 7 000 miljoner. Tretton gånger!**

CO2	1980	1990	2000	Change	Change/person
United States	4 633 600	4 825 360	5 803 410	1 169 810	3 926
China	1 479 250	2 402 790	2 776 530	1 297 280	986
Brazil	183 712	202 944	308 024	124 312	668
Sweden	71 486	49 539	46 540	-24 946	-2 772

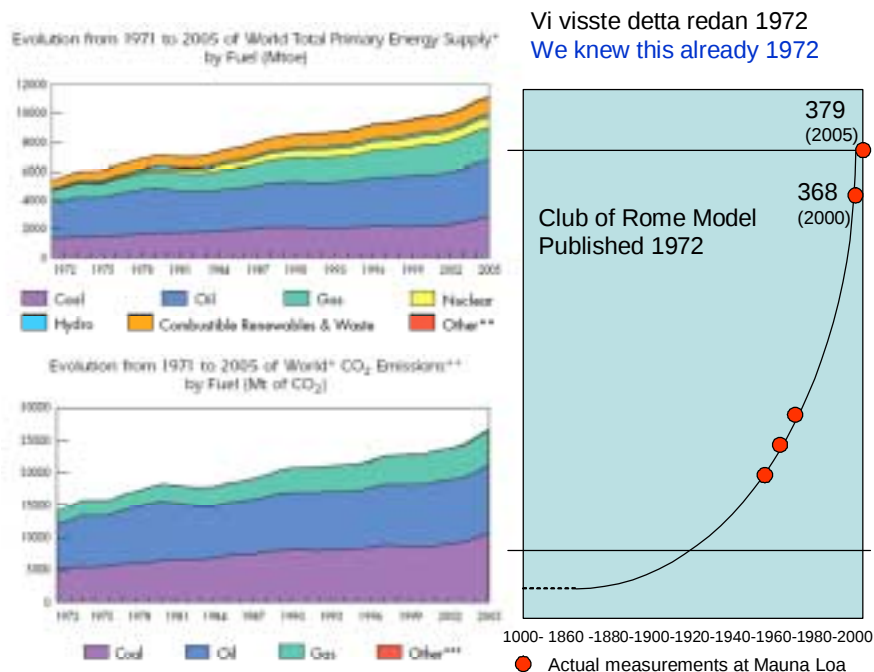
kCars	1980	1990	2000	2003	Average
USA	177 133	193 640	221 475	231 390	0,8
China	1 650	5 307	15 701	23 323	0,02
Russia	7 041	11 708	24 369	27 634	0,20
India	2 404	5 541	14 739	19 508	0,02
Brazil	10 064	12 682	18 120	21 116	0,12
Sweden	3 077	3 925	4 388	4 513	0,50
World		550 000			
US share		35%			

Tänk om
7 miljarder
människor hade
var sin bil.....

Den amerikanska oljeimporten är en stor belastning för den amerikanska handelsbalansen. Dessutom importerar USA nu en stor del av sina konsumtionsartiklar från Kina. Och slutligen kostar naturligtvis krigen om oljan mycket. Detta gör att USA och Storbritannien tillsammans hade ett underskott i sin handelsbalans under de senaste 12 månaderna på nästan en trillion dollar. **Som förstör vår jord på kredit! Eller ska vi kalla det vid sitt rätta namn. Stöld. Terrorism. Massmord. Eller ren skär dumhet. Välj själv.**

Förlåt vi hade rätt!

Vi konsumerar redan för mycket olja och nu vill övriga världen ha sin del. Vi släpper redan ut för mycket koldioxid men utsläppen ökar fortfarande. **Det är vi som lever i de rika västländerna som är de verkliga terroristerna som använder oss av det värsta massförstörelsevapnet någonsin – oljan.** Detta är ingen nyhet. Det är klart att vi visste att när vi ökar förbränning av olja och andra fossila bränslen så ökar bland annat koldioxidutsläppen. Vi visste också tidigt att detta gav en ökade koncentration av CO₂ i atmosfären och detta leder till växthuseffekt och global uppvärmning. Vi vet sedan länge att antal växt och djur arter utrotas i en så snabb takt att vi inte hinner upptäcka dem. Jag skrev som sagt själv om växthuseffekten och oljan redan 1972, samma år som FN konferensen i Stockholm. Vi var många som då förstod att vi var på väg åt fel håll. I diagrammet ovan ser ni hur den så kallade "Rom klubben" förutsåg katastrofen i "Tillväxtens gränser" och nästa exakt förutspådde halten av koldioxid i atmosfären vid millenniumskiftet 2000.

I "Only One Earth" som även den kom 1972 förutsäger också den globala uppvärmningen. Dessutom varnar man just för tröskeleffekten att jämvikten för hela systemet kan rubbas så att temperaturhöjningen skulle kunna höjas upp till två grader. I FN:s senaste klimatrappport som publicerades 2007 så verifieras nu en onormal temperatur höjning på 0,74 grader som beror på CO₂ utsläpp och konsumtion av fossila bränslen. Och att effekterna av uppvärmningen ökar takten på uppvärmningen. Permafrosten smälter i Ryssland och Kanada vilket släpper loss ännu mer växthusgaser. Den senaste "nyheten" är att uppvärmningen minskar växthastigheten av regnskogen i Amazonas och minskar därmed upptagningsförmågan för koldioxid. Om detta är riktigt så är situation mycket värre än vi hade trott. Vi ska inte köpa träd för att rädda regnskogen. Vi ska sluta åka bensintörstande bilar. Och ändå fortsätter vi som förr. **Det är därför jag vill be om ursäkt till mina barn och barnbarn för det vår generation har gjort och det vi inte gjort. Vi har med berått mod eldad upp er framtid. Och vi har inte mäktat med att förändra vårt konsumtionsberoende och vågat ifrågasätta vårt ohållbara tillväxtssamhälle. Vi sitter kvar med huvudet i sanden!**

Det enkla sambandet

Egentligen är det som händer inte förvånande utan helt självklart. Låt oss titta på några elementära fakta. Konsumtionen av fossila bränslen och speciellt olja har ökat dramatiskt under de sista femtio åren. När vi bränner olja så släpper vi ut koldioxid i luften. Växterna använder koldioxid i sin fotosyntes för att bilda energi och släpper ut syre. Människan och andra djur använder syre och släpper ut koldioxid. Men det är en mycket skör balans som skapar en mycket tunn hinna av luft på jorden. Denna hinna fungerar som ett växthus och förhindrar värmen att läcka ut. Vi får en temperaturregulator på köpet. Oberoende om vi tror att det är Guds hand eller Gaias evolution så är det genialt. Men om vi börjar förändra sammansättningen av denna hinna så rubbas balansen. Det är detta vi gjort.

Denna störning av den ekologiska balansen sker inte linjärt utan kan sätta igång en process som är helt okontrollerbar. Permafrosten smälter och frigör mer växthusgaser. Uppvärmningen skadar korallrev och till och med träden i regnskogen som växer sämre och inte längre kan ta upp lika mycket koldioxid. Världshaven mäts på CO₂ och försuras vilket dödar de plankton som absorberar CO₂. **Uppvärmningen driver på uppvärmningen.** Vår planet har feber. Och precis som människan så skadas de vitala organen vid långvarig temperaturökning på ett par grader. **Den senaste FN rapporten säger att av de senaste tolv åren har elva varit de varmaste sedan vi började mäta 1850.** Vi visste detta redan 1972. Den så kallade Rom klubben gjorde i "Tillväxtens gränser" en modell som förutspådde koldioxidhalten. Den kritiserades hårt and etablissemanget. **Dom fick exakt rätt! Vi visste om sjukdomen för 35 år sedan, men vi har inte gjort något för att bota den.**

Men koldioxid halten är bara ett av många symtom på att något är fel. DDT var den första indikatorn. PCB och andra gifter läcker ut. Torsken tar slut. Östersjön slammar igen. Korallreven dör. Arter utplånas för evigt. Återigen kan vi likna vår civilisation med de människor som lever i den. Vi konsumerar allt mer och lever bättre men vi ser också hur nya sjukdomar drabbar oss. Allergier, cancer, diabetes. Anledningen är vårt ohälsosamma levnadssätt. Så länge den medicinska utvecklingen går framåt så jublar vi ändå. Och vi blir äldre än förr. Men vi ser också att vi nu tvingas att arbeta än mer för att klara kostnaderna för sjukvård och äldreomsorg. Och vi kan aldrig ta kostnaderna för sjukvården och äldreomsorg av vår planet. Dessa blir astronomiska. Vi förlänger plågan men vi botar inte patienten.

Det är vi i västvärlden med USA i spetsen som har konsumerat oljan och det är vi som nu propagerar för den så kallade globaliseringen med ökad rörlighet av varor och människor som kräver transporter som kräver olja. Så vilka är **VI**? Samma "*Vita korkade män*" (Lånat av Michael Moore) som styr världen och har dom högsta inkomsterna. Samma vita korkade män som startar alla dessa krig. Samma **vita korkade män som är de värsta miljöbovarna.**

BP publicerar varje år en mycket omfattande statistik över världens energitillgångar och konsumtion. **I årets rapport så sjönk för första gången världens kända oljetillgångar.** Bara med 0,1 % men detta har aldrig hänt förr. Oljan är begränsad. **USA som tidigare varit självförsörjande behöver nu importera 67% av sin olja. Med nuvarande produktion tar den amerikanska oljan slut på 12 år. Den västeuropeiska oljan räcker ännu kortare.** Detta har gjort USA tillsammans med Europa som världens största oljeimportörer. Världens kända oljereserver finns till största del i Mellan Östern. Om vi räknar med de muslimiska länderna i Afrika samt Venezuela så har dessa länder ¾ av världens oljetillgångar. De största är Iran, Irak, Kuwait och Saudi Arabien. Detta kan kanske ha något att göra med "kriget mot terrorismen".....**Men det är vi själva som utför terrorn. Vita manliga terrorister.**

Teknikens möjligheter

Den viktigaste av 1800 talets uppfinningar och det som egentligen har utvecklat vår civilisation är elektriciteten. Den gav först ljus och telegraf. Sedan radio och telefon, television och datorer. Mobiler och Internet. Vi kunde kommunicera med hela världen. Den gav också motorer som senare blev robotar och som effektiviserade arbetet. Vi kunde tillverka allt mer intelligenta prylar som blev allt mindre. Och järnvägen elektrifierades i vissa länder. Spårvagnar och tunnelbanor drevs med elektricitet. Men så kom bilen....

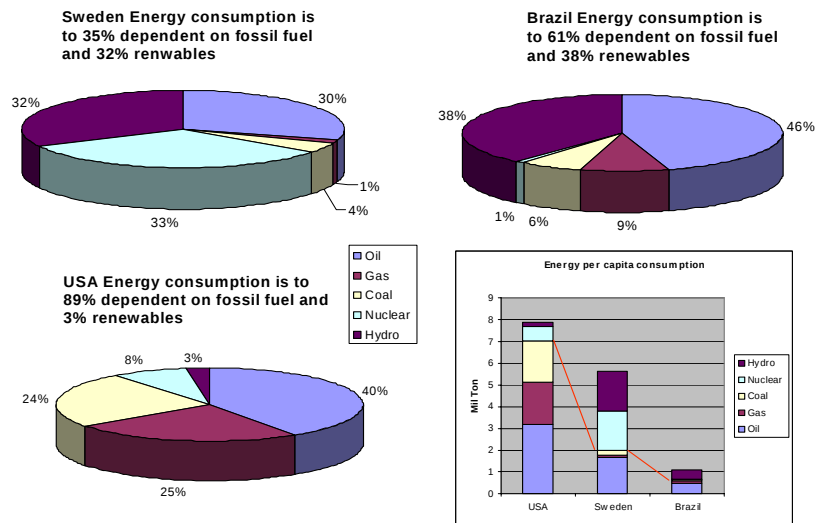
Ursprungligen så skapades denna elektricitet genom att det installerades generatorer i våra gamla kvarnar. Sedan dämades älvarna upp och allt mer el producerades. Även detta var ingrepp i naturen som påverkade den lokala miljön negativt. Effekterna av de elektromagnetiska fälten diskuteras fortfarande men är även dom lokala. Detta gör elektriciteten till en relativt ren energikälla som gett och ger mycket positivt till mänskligheten. Men något måste driva elgeneratorn. Vattenkraft, vindkraft, solenergi, jordvärme och biobränsle är vad vi kallar naturliga och hållbara energikällor. De kommer ursprungligen från solen. Det gör även de fossila bränslena. Problemet är att dessa har bildats under miljontals år och vi släpper loss dem på några få.

Den direkta förbrukningen av olja i bilar, fartyg och flyg är det största problemet. Men när den ökande elkonsumtionen gjorde att vi även började att bränna olja och kol för att generera elektricitet så blev den inte längre ren. Och sedan kom atombomben. Balansen mellan öst och väst som byggde på förmågan om ömsesidigt utplånande. Så underbart vansinnigt! Vi trodde sedan att vi kunde tämja atombomben och göra den säker i våra atomkraftverk. Nu vet vi att den inte är helt säker. Bara nästan! Och vi har ännu inte kommit på var vi ska förvara atomavfallet de nästa hundra tusen åren. Återigen så kommer vi till samma slutsats. **Exponentiell tillväxt är naturligtvis inte möjligt i all evighet. Och evigheten är nära. Den globala konsumismen och det svarta tillväxtssamhället är det största misstaget i mänsklighetens historia. Vi åter upp vår gemensamma jord.**

Jag kommer ofta tillbaka till liknelsen av vår 5000 åriga civilisation som en resa åt väster från Mesopotamien till Kalifornien, som förresten ligger exakt på andra sidan det norra halvklotet. Det går inte att komma längre åt väster från Mesopotamien räknat. Historien om denna resa är mycket fascinerande och lärorik. Men civilisationen återupprepar sig gång på gång. Vi verkar inte lära oss av historien. Civilisationens fundament är därför lika i det forna Mesopotamien och dagens Kalifornien. Allt är bara mycket större och går mycket snabbare i vår moderna värld. Städerna, transporterna, bilarna, marknaderna, bankerna, missbruket, prostitutionen, brottsligheten, krigen och energikonsumtionen.....

Den tekniska utvecklingen under de senaste årtiondena har varit enorm men människans utveckling har varit obetydlig. Vi är i princip samma varelse som för 5000 år sedan eller till och med för 50 000 år sedan. Vi har samma mentala förmåga och samma behov. Men vi har nu enorma tekniska hjälpmedel. Men det är bara hjälpmedel. **Kortsiktigt måste vi omedelbart förändra vår livsstil, ekonomiska modell och samhällsstruktur som har förorsakat vår kris.** Istället för att vara en storskalig och global monokultur så måste vi återvända till småskaliga och lokala kulturer som anpassas till just sin egen miljö. **Långsiktigt behöver vi omvärdera fundamenten i vår civilisation om vi verkligen vill utvecklas som Homo Sapiens.** Annars blir vi bara ett annat imperiums uppgång och fall. Eller en död dinosaurie. Denna gång blir fallet mycket smärtsamt.

Vilka alternativ finns det?

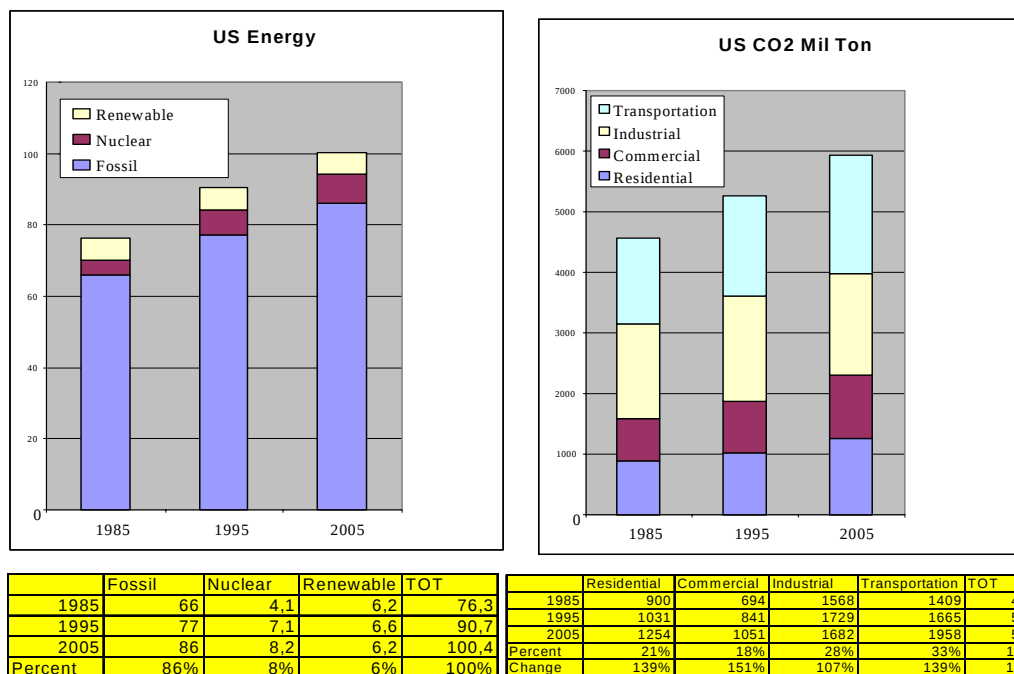

USA är till 89% beroende av fossila bränslen för sin energiförsörjning och har endast 3% förnyelsebar energi. Brasilien har 38% och Sverige 32% förnyelsebar energi. (Vattenkraft). Kalifornien satsade på förnyelsebar energi under åttiotalet och speciellt vindkraft installerades. År 2000 fanns det 4258 MW installerad vindkraft i USA. Man beräknar att det i framtiden går att installera 30 000 MW som skulle kunna producera 105 TWh vilket motsvarar 23 miljoner ton olja. Men USA gör av med 4254 TWh elektricitet och totalt motsvarande 2350 miljoner ton olja. idag så detta skulle bara ersätta 2% av elkonsumtionen och 1% av den totala energikonsumtionen. Om USA skulle genomföra denna massiva utbyggnad av vindkraften med en sju gånger så skulle detta reducera CO2 utsläppen med 100 miljoner ton. Men USA släpper ut 6000 miljoner ton. **60 gånger mer.** Världens totala vindenergi motsvarar idag 10 miljoner ton olja. Men vi gör av med energi motsvarande 10264 miljoner ton. **Det är 1 promille!** Vindkraften byggs ut i Europa vilket är bra men det ersätter bara en mycken liten del av totala energibehovet. Vatten kraften är redan utbyggd både i Amerika och i Europa. Förnyelsebara energikällor kan bara producera el.

En medelstor bil som använder bensin släpper ut 300 gram CO2 per km. Har du en liten dieseldriven bil kan du komma undan med hälften. Om du flyger så beror det på din andel. 300 gram per personkilometer om du flyger business eller om planet inte är fullt. Om du åker charter i ett helt fullsatta plan kan du komma undan med hälften. Om du kör 30 000 km per år i din medelstora bil så släpper du ut 9 ton CO2 per år. Om du flyger 30 timmar per år så gör du av med ytterligare 6 ton CO2. Snittet i USA är 19,6 ton per person och år. Snittet i Sverige är 5,7 ton per person och år och i Brasilien 1,8 ton per år. Om vi ska kunna hejda växthuseffekten så måste vi ned under 2 ton per år, dvs. som i Brasilien. Jag och min fru har en bil som drivs med alkohol till 85%. Utsläppet är då 42 gram per kilometer men låt oss räkna med 50. Vi kör 20 000 km per år. Detta ger 1 ton CO2 per år som delas på två personer. Men problemet är att om alla skulle ersätta bensinen med alkohol så skulle inte marken räcka till odlingarna. Och när vi flyger så finns inget alternativ. Så vad ersätter oljan för bilar, flygplan, båtar, gödningsmedel, plast.....**Det är en orimlig tanke att det går att ersätta fossila bränslen med förnyelsebara för alla. Det är omöjligt. Vi måste minska konsumtionen och vår energikrävande modell. Och vi måste göra detta nu!**

Den amerikanska förebilden

Jag återkommer ofta till USA som nyckeln till vårt globala problem. Anledningen är i huvudsak fyra. Det är den amerikanska konsumtionsmodellen som gör av med resurserna och som har släppt ut det mesta av den koldioxid och andra gifter som nu alvarligt skadar vår jord. USA och den amerikanska modellen är förebilden för den övriga världen. USA är den enda kvarvarande supermakten som har den ekonomiska och militära makten att göra vad man vill utan hänsyn till andra. Den nuvarande amerikanska administrationen respekterar inte globala avtal och mänskliga rättigheter utan gör just vad man vill. Samtidigt så är den amerikanska konstitutionen, demokratin och friheten kanske den mest humana och fungerande statsskick som finns. Det är denna paradox som gör att USA är både ett problem och en lösning. Men den utmaning och omställning som den amerikanska ekonomin står inför är enorm. Och ännu verkar ingen "Over There" ha förstått detta utan tror att det bara är att fortsätta som förr. *Changing the American mind* är därför nödvändigt.

Den fossila energikonsumtionen av olja, gas och kol fortsätter att öka med den förnyelsebara energin står helt still!! CO2 utsläppen från den industriella energikonsumtionen är på samma nivå då den industriella produktionen har "exporterats" för att sedan "importeras" som varor. Däremot har hem och transporter ökat med 39% och CO2 utsläppen från den kommersiella energikonsumtionen ökat med hela 151%. Detta är kostnaden för konsumismen som nu införes i globala skala. Vilka korkade vita män! Endast 6% av den amerikanska energikonsumtionen är förnyelsebar och fördelad så här:

	Hydro	Bio	Geo	Sol	Wind	TOT	ALL
1985	3	3	0,2	0	0	6,2	76,3
1995	3,2	3	0,3	0,1	0	6,6	90,7
2005	2,7	2,9	0,3	0,1	0,2	6,2	100,4
Percent	2,7%	2,9%	0,3%	0,1%	0,2%	6,2%	100,0%

1 promille är solenergi och 2 promille är vindkraft. På tjugo år så har den förnyelsebara energiproduktionen legat still på denna låga nivå. Men den fossila ökar och ökar.....Det är därför vi har den amerikanska krigsmakten i ett trettiotal länder runt om i världen.

Min egen resa åt väster

Jag har arbetat med elenergi i hela mitt liv och det är i den rollen jag varit i ett sjuttiotal länder. Mitt första jobb 1978 - 79 var just Mesopotamien, nuvarande Irak. Tio år senare bodde och arbetade jag i Kalifornien. Båda var oljestater men där den Kaliforniska oljan började ta slut och den Irakiska fortfarande upptäcktes. Jag arbetade i Irak med att utbilda studenter på universitetet och tekniska fackskolor om elenergens mysterier. Irak skulle moderniseras och utbyggnaden av elkraften var det viktigaste. I Kalifornien så hamnade jag i andra ändan på tidsaxeln. Smoggen var ett mycket svårt problem och delstatsregeringen stimulerade nya metoder att producera el. Jag arbetade med vindparker, solenergi, co-gen med biobränsle, jordvärme och moderniseringen av den äldre vattenkraften. Los Angeles, San Fransisco och Las Vegas var mina arbetsplatser.

Mesopotamien och Kalifornien har många paralleller utöver oljan. De hade båda områden med unik natur som andra delar av världen. Några delar var väldigt bördiga och medan andra var ökenlika och torra. Hettan i Bagdad kunde nå + 52 grader och hettan i Kaliforniens "Döda Dal" nästan lika mycket. Eufrat och Tigris var unika för Mesopotamien med även Kalifornien behövde tappa Colorado och Sacramento floderna på vatten för trots att de båda civilisationerna är 5000 år i sär så byggde båda på bevattningskanaler. Båda var stadsstater med sina egna omätliga nöjesmetropoler Babylon och Las Vegas.

Men det fanns en viktig skillnad. Oljekonsumtionen per person var femton gånger högre i Kalifornien jämfört med Irak. Kalifornien var redan 1920 den stat som producerade mest olja i USA. Och den stat där det konsumerades mest olja. Det byggdes nästan 300 000 kilometer asfalterad väg i Kalifornien vilket motsvarar 7 varv kring jorden. Ungefär 7 000 kilometer var mångfiliga freeways med fyra, sex, åtta eller tio filer. Genom Los Angeles rullade 5 miljoner bilar som gjorde av med 40 miljoner liter bensin dagligen. Från Los Angelesområdet fyrtio flygplatser varav fem storflygplatser landade och startade hundratals jetflygplan per dag vilka brände mer olja. Utvecklingen byggde på en obegränsad tillgång på energi; kol, olja och gas förbrändes i en allt högre takt. Vi använde kemiska gödningsmedel, DDT och kvicksilver i jordbruket, PCB och asbest i industrin, bly i bensinen och freon i sprayflaskorna och kärnkraften beskrevs som anden i flaskan som kunde ge oss dessa oändliga energiresurser utan föroreningar.

Vad som gör Kalifornien speciellt intressant är att allting i vår civilisation händer först där. Tio år senare når det Europa och efter ytterligare tio år når de den övriga världen. Eller rättare sagt var det så. Nu går denna process allt snabbare med televisionens och Internets hjälp. Vår moderna civilisation med motorvägar, köpcentra, snabbmat, jeans, datorer, flygplan kommer från Kalifornien. Idén att producera mat på ett enda ställe och sedan distribuera det med långtradare över en hel kontinent kommer från Kalifornien och John Steinbecks "den stora dalen". Och själva livsstilen distribuerades med Hollywoods filmer och TV serier till hela världen. Idag lever vi alla i Kaliforniens konsumism värld.

Det var även i Kalifornien som de negativa effekterna av vårt tillväxtsamhälle och oljekonsumtion först märktes. Motorvägarna proppades igen. Smoggen tilltog. Det blev vattenbrist. Satsningen på alternativa energikällor som vi nu diskuterar i den övriga världen gjordes redan på åttiotalet i Kalifornien. Kraven på energisnålare bilar kom därifrån. Resultatet blev bara att många industrier flyttade från Kalifornien. Konsumtionsvarorna importerades från Mexiko eller Kina. Problemen flyttades men löstes inte. Inte ens den nye "I'll be back" guvernören vågade ifrågasätta den heliga tillväxten och konsumismen.

I Kommentar, en tidskrift på vänsterkanten skrev jag följande 1973:

” När det gäller den industriella utvecklingen och användningen av råvaror sätter naturen vissa gränser som man oberoende av ekonomiskt system måste ta hänsyn till. Dessa begränsningar kan i stort delas upp i:

- 1. De ekologiska begränsningarna, d v s naturens tolerans gentemot miljöförstöring och andra ingrepp i det ekologiska kretsloppet*
- 2. Naturtillgångarnas absoluta kvantitativa begränsning, d v s att en viss råvara endast finns i en viss begränsad mängd.*

Dessa begränsningar samverkar ofta när det gäller förbrukningen av en viss råvara. Resursuttag och miljöförstöring är inbördes beroende av varandra. Vi kan därför anta att för en del råvarutillgångar kommer de ekologiska begränsningarna, inte de totala reserverna, att vara begränsa det maximala uttaget. Som exempel kan nämnas förbränningen av jordens koltillgångar begränsas av ekologins tolerans mot utsläpp av koldioxid och svaveloxid.

- 3. Vidare finns de ekonomiska och teknologiska begränsningarna.....”*

Lägre fram i samma artikel står det:

”Det kol som i miljoner år undanhållits biosfären tillföres nu mycket snabbt det ekologiska kretsloppet. En ökad halt av koldioxid i atmosfären medför också en minskning av värmeutstrålningen från jorden med ökande medeltemperaturer som följd.”

Artikeln innehöll också sådant som senare visat sig vara felaktigt och naivt. Bland annat så beskriver jag 1973 (För 34 år sedan!) följande scenario för 2030 som jag lånat från en bok om energikrisen.

” Världens klimat blir varmare, på grund av den växthuseffekt som uppstår vid överskott på koldioxid i atmosfären. Stora och oförutsägbara rubbningar i miljön.”

Detta är naturligtvis helt fel. Detta inträffar inte 2030 utan det inträffar nu!

Hur kan vi väcka opinionen?

Under nittioalet så följde jag det som skrevs om miljön. Det var betydligt mindre "filosofer" och inga "revolutionärer jämfört med tjugo år tidigare men mer fakta som allt pekade åt samma håll. "The World Watch Institute" publicerade regelbundet "State of the world". Det blev en ny FN konferens i Rio de Janeiro. Antiglobaliserings ungdomar och Green Peace visades ibland upp i TV som terrorister där allt mer poliser användes för att skydda beslutsfattarna. Jag själv skrev väldigt mycket men lyckades inte få något publicerat förrän jag i slutet av förra århundradet (Så länge sen det låter) fick ett antal artiklar publicerade i "När Var Hur" årliga sammanställningar 1997- 2000. Jag försökte där knyta ihop ekonomi, teknik, politik och miljö till en helhet för att förstå vad som höll på att hända och vad vi kunde göra för att ändra på detta. I en av dessa artiklar citerade jag Rachel Carson Tyst Vår från 1962:

"Vi står just nu vid en punkt där två vägar grenar ut sig från varandra. Den väg vi redan länge har färdats på är bedrägligt lätt framkomlig, en jämn autostrada längs vi färdas fram i fantastisk hastighet – men vid dess slut väntar katastrofen. Den andra vägen – den mindre trafikerade – erbjuder oss vår sista, vår enda chans att nå garantier för att vår jord bevaras och får leva vidare. Valet är sist och slutligen vårt eget."

Jag skrev själv om nödvändigheten om en förändring och ett gemensamt mål annat än tillväxt med hjälp av ökad konsumtion ibland annat "När Var Hur" 1997. (För tio år sedan)

"För att kunna ta steget in i en bättre värld och en gemensam framtid i ekologisk balans krävs en kraftsamling av alla ansvarsfulla människor oberoende av partitillhörighet, kön, ålder, yrke eller religion. Det borde vara självklart att all verksamhet måste ha mänsklig och ekologisk hälsa och helhet som övergripande mål. För att om vi inte har en gemensam överblick och ett gemensamt mål – vad tillhör vi då och vartåt färdas vi?"

I "När Var Hur" 1999 sammanfattade jag mina funderingar som:

" En verklig förändring kan inte ske enbart genom politiska val, källsortering, fler lärare etc. utan genom radikalt nytänkande. Det måste först ske genom en förändring av vårt eget sätt att betrakta och värdesätta vår värld, där vi bryter den materiella fixeringen.. . Detta är vår civilisations viktigaste uppgift och den är inte enkel utan kräver att vi avsätter tid och tankemöda som individer och grupper. Framför allt kräver den att vi inser nödvändigheten av en förändring."

Inför millennium utgåvan av När Var Hur fick jag uppdraget att sammanfatta den vetenskapliga och tekniska utveckling en under 1900-talet. En mycket fascinerande uppgift som visade denna osannolika utveckling som givit människan så många nya möjligheter. Men jag avslutar denna lovsång med *"Alla borde inse att en fortsatt okontrollerbar tillväxt är en paradox som obönhörligt leder till katastrofens rand...De tekniska förutsättningarna att skapa en utveckling i ekologisk balans finns redan – det är bara insikten och viljan som saknas."*

Men tyvärr så verkade inte dessa artiklar väcka någon debatt. Vi hade inte insett nödvändigheten av en förändring. Men så kom orkanen Katrina och stormen Gudrun....

Vi behöver ingen väckarklocka. Vi behöver ett brandlarm.

Vi bränner upp oljan och vi bränner upp vår planet. Vi leker med elden. I fyrtio år har mängder med böcker, artiklar och rapporter publicerats och mängder av konferenser hållits. Men ändå verkar vi gå i sömnen mot avgrunden. Veckan efter den senaste FN rapporten om den globala uppvärmningen publicerats så var den redan glömd. Våra massmedia och nyhetsprogram rapporterar 24 gånger om dagen hur aktiekurser och räntor förändrats. Kanalerna är fyllda med underhållning i alla dess former. **Mindre än 0,1 % av all programtid i TV och texttrader i våra tidningar och Internet sidor tar upp mänsklighetens största problem någonsin.**

Reklamen har istället tagit över allt från sport till vädret där vi och våra vanor kartläggs och manipuleras till att konsumera mer. Det är en sofistikerad mental påverkan som numera vet hur den kan infiltrera och indoktrinera oss. Detta kritiserade vi på sjuttioalet. Idag märker vi inget. "Allting kan säljas med mördande reklam. Kom köp konserverad gröt." "Produktplacering" ser till att vi väljer det rätta ölet när vi ser på fotboll. Lobbying har blivit accepterat som ett bra sätt att kringgå demokratiska beslut. Och för att "bekämpa terrorismen" så övervakar numera storebror all e-post och telefonsamtal. Och vi bryr oss inte utan accepterar detta. **Vi behöver inte en väckarklocka vi behöver ett brandlarm.**

Och så kom Al Gore. Jag hade redan läst hans bok som kom redan 1992 "Earth in balance - Ecology and the human spirit." Den var och är mycket läsvärd där han just behandlar människans förhållande till naturen. Han vågar till och med på en rad ifrågasätta BNP och framsteg som mått för vår civilisation och hänvisar till Schumachers klassiska bok "Litet är vackert". Men han undviker oljan och USAs dominerande roll. Att Bush senior och junior skulle mörklägga allt samband mellan olja och miljö förstår jag men att Gore inte skulle våga göra detta förstod jag inte. Men när sedan Clinton och Gore under sina år vid makten inte vågade ta i denna fråga så förstod jag att det är förbjuden mark i USA. Idag när Bush och oljemaffian har både den ekonomiska och den politiska makten så intensifieras jakten på olja. Lögnerna av Bush och Blair för att ockupera Irak var pinsamma med mördande konsekvenser för människorna i Irak som Michael Moore belyst i film och böcker.

Kampen om den kvarvarande oljan styr det politiska spelet idag. Det så kallade kriget mot terrorism har blivit kriget om oljan. Det är onödigt att hyckla Iran, Irak, Saudi Arabien, Libyen och Venezuela har oljan. Väst behöver den. Och här har nu Ryssland också återuppstått som en maktfaktor. Kina och USA är idag allierade i sitt eget gigantiska varuhus. Nästan alla konsumentartiklar som köps i ett amerikanskt shopping center kommer från Kina. Den kinesiska valutan och dollarn går hand i hand. Men dessa två ekonomiska giganter kommer nu också att konkurrera om den kvarvarande oljan.

Al Gores film men även den svenska "The Planet" har satt fokus på vad som håller på att hända. Det har även den senaste FN rapporten gjort där man fastställer att elva av de tolv åren mellan 1995 och 2005 var de varmaste sedan mätningarna började 1850. Men det räcker inte med en "Save the Earth" rock konsert. Vi måste förstå varför detta händer. Hur allt hänger ihop. **Påminnas om det varje dag.** Och vad vi måste göra för att förändra utvecklingen och oss själva. Att förändra oss själva är det svåraste. Speciellt när vi vant oss med vårt missbruk. Då behöver vi både avgiftning och ett substitut. **Men framförallt behöver vi en mental och själslig omvälvning. Inte mer reklam att konsumera mera**

Hur påverkar jag livets väv?

Det här är mitt försök att beskriva vår civilisation just nu och hur denna är sammankopplad med vår historia och oss själva. Vetenskapen har under de senaste etthundra åren gjort enorma framsteg genom att vi delat upp vår verklighet i allt mindre delar till atomer, elementarpartiklar och gener. Detta har givit oss nya tekniska möjligheter men vi har också förlorat något mycket viktigt. **Helheten. Förmågan att se hur allt är sammankopplat.** Att vi alla är del av livets väv och vi alla påverkar detta. En fjäril som viftar på vingarna i Kina påverkar vädret i Amerika. Att Du genom ditt agerande idag påverkar framtiden imorgon.

Kostnaden för denna "utveckling" har varit väldigt hög och den hotar nu "livets väv". Det är utveckling som byggts genom en allt större konsumtion av det svarta guld, kol och olja. Vi har eldat upp vår framtid. Vi lever på en enda jord men vi konsumerar just nu fyra. Vi äter upp våra barns framtid. Någon gång i framtiden kommer den överlevande civilisationen att se tillbaka på vår tid som "Den svarta epoken" och förundra sig över hur vi kunde vara så ofantligt dumma. Vi jagar terrorister och massförstörelsevapen över hela världen. Men vi är själva de värsta terroristerna som använder det mest kraftfulla massförstörelsevapen som finns – oljan. Ett brinnande bål där vi massutrotat växt och djurarter. **Vi har lyckats att på en mycket liten del av en kosmisk sekund förstöra det som det tagit GAIA miljarder år att skapa.** Hur kunde detta ske? När gick det fel? **Vad kan vi göra för att ändra utvecklingen?**

Det är just framgången hos vår modell med masskonsumtion som är problemet. Man behöver inte vara en matematiker för att inse att om varje människa konsumerar allt mer och antal människor blir allt fler så når vi så småningom en övre gräns. Koldioxidutsläppen från olja och kol är just nu det mest påtagliga då det påverkar vädret. Men den första väckarklockan var DDT och andra kemikalier. Och den oljebaserade ekonomin skapar många andra utsläpp inklusive övergödning av marker och vatten. Se på Östersjön. Spridningen är global även om nedsmutsningen är lokal. Eskimåerna på Grönland har en av de högsta koncentrationerna av miljögifter i sina kroppar. Och nu har människan tagit över den naturliga skapelse processen där vi genom genmutation och kloning kan leka Gud. Allt för att öka konsumtionen.

Vår jord är en mycket delikat balansakt som skapats under miljarder år. Vår påverkan av denna är inte linjär utan när vi når ett visst gränsvärde kan vi sätta hela systemet i turbulens. Uppvärmningen av jorden smälter permafrosten i Ryssland och Nordamerika som i sin tur släpper ut ännu mer växthusgaser så att det blir ännu varmare. Ökad temperatur i havsvattnet minskar mikroorganismernas syreproduktionen som i sin tur ökar uppvärmningen. Regnskogen växer långsammare och tar upp mindre CO₂. Om vattnet blir varmare vid Antarktis så kan Golfströmmen upphöra och vi får en ny istid i Europa. Allting är sammankopplat i ett oändligt komplext samspel som vi aldrig kan kontrollera. Bara förstöra.

Problemet är att vår ekonomiska modell idag bygger på tillväxt och maktkoncentration där vi stimuleras att konsumera allt mer och där den ekonomiska vinsten är vårt enda sätt att mäta framgången. Att allt blir större och allt mer likformat. Och allt kan köpas och säljas på marknaden där privata bolag nu äger en växtart eller gen. Företagen och mediekoncernerna är giganter som nu agerar globalt utifrån sin egen agenda –inte jordens. Varje dag står det om företags sammanslagningar, företagsuppköp och flyttning av verksamhet till lågkostnadsländer för att kunna bli ännu större. EU, USA, WTO och IMF driver på denna utveckling vilket leder till allt mer transporter av varor med flyg, båt och bil som alla drar olja. Men egentligen ska vi inte kritisera företagen och deras ledare för deras jobb är ju att växa och tjäna så mycket pengar som möjligt. **Det är därför vi måste ändra spelreglerna.**

Vilka är ”vi” egentligen?

Civilisationens 5000 åriga resa åt väster från Mesopotamien till Kalifornien har givit oss det kulturarv som format våra värderingar och livsstil. Grunden lades i Mesopotamien där människan började med konstbevattnat jordbruk, kreatursskötsel, metallhantering, stadsbyggande, handel, sjöfart, det skrivna ordet och krigen. Bibelns historier börjar i Mesopotamien och flera av dessa finns redan i de sumeriska skrifterna. Judarnas öden går som en röd tråd genom denna resa åt väster. Den grekiska och den romerska kulturen var en fortsättning som har format vår vetenskap och administration. Detta arv togs över och vidareutvecklades av de muslimska araberna som även infogade delarna av den österländska kultur som parallellt hade utvecklats i Indien och Kina.

Det blev det europeiska återuppvaknandet som skulle accelerera utvecklingen och göra den global. Den enkla upptäckten att jorden var rund. Européerna upptäcktsresor blev början till handelns globalisering. Små handelsstationer blev till stora kolonier. Den lokala befolkningen som redan levde där utplånades eller marginaliserades som i Amerika och Australien. Afrika delades i europeiska lydstaten efter sina tillgångar och inte människorna. Den skamliga slavhandeln som del i den så kallade triangelhandeln inleddes mellan Europa, Amerika och Afrika. Det Brittiska Imperiet styrde länge den nya västerländska världen. Industrialismen föddes i England och tekniken i Tyskland om vi tillåter en grov generalisering. Det var detta samspel och konkurrens som drev utvecklingen kring det förra sekelskiftet. Och det var detta samspel och konkurrens som gav två förödande världskrig.

Men det blev invandrarna i Den Nya Världen i USA som formade dagens västerländska livsstil. Industrialismen kunde fulländas i USA då råvarorna fanns orörda i en helt ny kontinent. Immigranterna skapade tillväxt. Antal människor ökade dramatiskt och det tidigare orörda landet kunde uppodlas. Bufflarna och indianerna dödades för att ge plats åt boskapshjordar och ändlösa vetefält. Den nya världen åt kött och bröd i massor. Fattiga europeer blev välmående amerikaner. Järnvägen ersattes av motorvägar och bilar som blev flygfält och flygplansarmador. En hel kontinent hade skapats på ett par generationer med EN gemensam kultur. Människorna talade samma språk, åt samma mat, handlade samma prylar, åkte i samma bilar, såg på samma filmer och sedan TV med samma reklam om att köpa samma saker. Människorna åt mer, reste mer, handlade mer och slängde mer. Snabbmat eller Skräpmat och Drive Through blev en ny matkultur. McDonalds och Coca Cola symboliserade den nya världen. Och immigranterna fortsatte strömma in till möjligheternas land. 300 miljoner amerikaner idag beräknas öka till 400 miljoner om 50 år. Fler människor med fler bilar som konsumerar allt mer och som är helt beroende av olja.

Den västerländska civilisationens 5000 åriga resa har styrts av män. De senaste hundra årens utveckling har styrts av män. Rika, vita män i ett fåtal länder i Europa och Amerika. Samma vita män som låg bakom slaveriet, kolonialismen och två världskrig. Samma länder som kallar sig för fria och demokratiska. Men där makten och rikedomerna aldrig varit koncentrerad till så få. Rika, vita män i ett fåtal länder. Som styr stater, krigsmakter, gigantiska företag och organisationer. I en ny FN rapport som studerat konsumtionsmönstret så konstaterar man ett det är männen som är de största miljöbovarna. De vita män som styr världen av idag och som kvitterar ut de högsta inkomsterna och som kör de största bilarna. Det är den vite mannens livsstil vi nu marknadsför som den överlägsna och enda modellen för resten av världen. Vi kallar det för frihet. En frihet att köpa, sälja och konsumera allt. Den nakna friheten som vi nu vill införa i den s.k. ofria världen – speciellt den muslimska och kinesiska. Därför att vi fortfarande tror att den är så överlägsen. **Att vi vet bäst. Men gör vi verkligen det?**

Vem tar ansvar för helheten?

Fisk från Norge rensas i Kina och paketeras i Holland för att sedan säljas i frysdiskarna i Norge. Kläderna från Bangladesh. Kokosolja från Indonesien. Köpcentret är fyllt med varor från hela världen. Det växande berget av elektroniska sopor skeppar vi till Afrika. Miljögifterna och koldioxiden sprider vi iglobalt. Vi lever i ett enormt shopping center och framgången mäts på en enorm börsmarknad. **Det som kallas "globalisering" och "privatisering" har skapat en värld där vi förlorat alla proportioner på vad som är rimligt. Där några blir enormt rika men där en stor del av jordens befolkning inte ens har mat och vatten. Omfattningen av vår mänskliga påverkan har blivit för stor och den prioriterar helt fel saker. Men där ingen tar ansvaret för helheten och vår gemensamma framtid.**

En del av denna kritik mot vårt kapitalistiska konsumtionssamhälle har vi hört många gånger förr men av en helt annan anledning. Att planekonomi skulle vara bättre på materiell tillväxt för alla jämfört med kapitalistisk marknadsekonomi. Den tävlingen vann kapitalismen med stor marginal. Ideologierna är döda som teori. Detta kan vi exempelvis se i Kina som idag är världens mest kapitalistiska ekonomi som kallar sig kommunistisk. Nej det är faktiskt marknadsekonomin tillväxtframgångar som är det största problemet och att denna modell kräver fortsatt tillväxt av konsumtion utan att lösa fördelningsproblemen i världen.

Idag kan ingen bortse från de massiva bevis det finns för människans negativa miljöpåverkan. Men fortfarande har inte tillräckligt många insett sambandet mellan vår livsstil och vår pågående miljökatastrof. Utan man tror att det går att fortsätta med tillväxt ända in i evigheten om vi bara ändrar olja till något annat. Men då har man egentligen inte förstått någonting. Det är bara ETT av många problem. Vi måste således bryta denna mentala spärr att tillväxt är nödvändig. Däremot kan vi förbättra vår livskvalitet på många sätt med och utan ny teknik.

Dagens situation är ohållbar. Det är nödvändigt att omfördela jordens resurser så även det fattiga får del av dessa. Men det är den totala påverkan av biosfären som måste reduceras. Det går inte att införa vårt västerländska konsumtionssamhälle i en hel värld som snart blir tio miljarder innevånare. En hållbar framtid måste både innebära en hållbar befolkningsnivå och en hållbar konsumtionsnivå. Förutsättningarna är olika i olika delar av vår värld. Det går därför inte att hitta ett sätt för alla. Detta är lika dumt som när vi nu håller på att införa konsumism överallt. Kommunismen utvecklades som kapitalismens motpol. Men båda var lika orimliga. Det var tanken på att en och samma modell skulle ge idealsamhället i hela världen. Att dessutom tro att vårt spel på börserna för att maximera den ekonomiska vinsten för ett fåtal skulle kunna ge en hållbar värld är rent ut sagt idiotiskt. Detta är både en global och en lokal fråga. **Ramarna sätts globalt men lösningarna måste ske lokalt.**

Vi behöver därför mer av planekonomi och inte mindre. Som genomförs på ett demokratiskt sätt så att det passar varje unik livsmiljö. Men planekonomins misslyckande i de forna öststaterna sätter ett mentalt hinder i denna tanke process. Så tyvärr är det idag som att svära i kyrkan om vi ifrågasätter tillväxtssamhällets marknadsekonomi där vi spelar om framtiden på börserna. Den svenska modellen med blandekonomi och miljölagstiftning är en balanserad variant av plan och marknadsekonomi som också fått internationell uppskattning. Men hemma i Sverige så har vi nu röstat bort den och kastat oss in i den globala köpruschen där privatisering blivit ett självgående mantra. Hur är detta möjligt! **Kanske vi måste få uppleva fler katastrofer innan vi förstår att vi är på helt fel väg. Vägen till helvetet.**

Ett politiskt uppvaknande

Vi gör idag exakt tvärt om mot vad vi borde göra. Det är för mej ett mysterium. För vi har alla fakta och vi ser vad som händer. Vi har bara en jord och som vi på en enda generation konsumerar ihjäl. Vår modell och livsstil är helt fel. Vår jord har klarat många katastrofer under sin existens. Gaia överlever men med andra livsformer. Kanske kommer ett meteorit nedslag eller ett gigantiskt vulkanutbrott att göra detta igen. Men vad som är unikt är att människan som en enda art och på så väldigt kort tid lyckats att förstöra så mycket. Och att detta är verket av de "korkade vita män" som styr och ställer i vår västerländska "fria" värld.

Europas människor och senare emigranter från hela "den gamla världen" byggde en ny värld i Amerika som expanderade med en snabbhet som aldrig tidigare skådats. En ny värld som var och är baserad på olja. Även under de två världskrigen så upplevdes USA som Europas räddare och med Marshall hjälpen byggdes Europa och Japan upp efter det förödande andra världskriget. USA är efter det kalla krigets slut ensam stormakt. Ett imperium med ekonomisk och militär styrka utan motstycke. Vi såg USA ända fram till kolonialkriget i Indokina som garant för frihet och demokrati. USA har varit och är förebilden för vår moderna civilisation, den som driver den och den makt som nu styr den. Detta är ett tungt ansvar och hot.

Huvudproblemet är att denna amerikanska konsumtions modell som varit så ekonomiskt framgångsrik är den som nu håller på att förstöra vår planet. Och att USA dessutom ställt sig utanför arbetet med att hitta hållbara lösningar. Istället finns en ohelig allians mellan USA och Kina som driver det globala köpcentret. Och problemet är sist men inte minst att USA är det land som nu är mest beroende av olja och med de mest drastiska åtgärderna att göra en omställning. När den amerikanska presidenten då deklarerar att "The American Way of Life" är helig och "If you are not with us, you are against us" så ser vi en oroande och mörk framtid. Men vi ser en ändå mer oroande framtid om människorna i Amerika inte förstår att vi lever på en gemensam jord. Om de fortfarande tror att resurserna tillhör dem och det bara behövs ett nytt krig för att säkra sin materiella konsumtion istället för en radikal förändring.

Ockupationen av Irak är då bara en liten föraning av det som väntar. Det tredje världskriget om oljan. Om vi ska förhindra detta krävs en massiv internationell opinion men dessutom en total förändring av den amerikanska opinionen. Vi behöver ett politiskt uppvaknande där världens media, våra valda politiker och naturligtvis vi själva vågar kritisera och agera. Det vågar vi inte göra idag utan gömmer oss för framtiden i en feghet utan motstycke.

Ett religiöst uppvaknande

Det finns många paralleller med vår nuvarande civilisations uppgång och förfall med historierna i vår Bibel från det att människan åt av den förbjudna frukten i paradiset. Det är från Mesopotamien som Abraham börjar sin vandring åt väster. Babels torn för att överträffa Gud. Flodens ödeläggelse där Noak räddar utvalda arter till fortsatt liv. Sodom och Gomorra. Vi bryter mot Guds lagar. Vi bryter mot Naturens dagar. Oberoende av vilken religion eller tro som vi har så bryter vi mot livets lagar. Vi är de verkliga terroristerna. Det är vi som begår brotten mot mänskligheten men framförallt mot moder jord idag och imorgon.

Jag har använt Kalifornien som slutstation för civilisationens resa åt väster. För det är så. Allt som finns i vår värld av idag finns i Kalifornien. Och den västerländska livsstil som nu dominerar världen har formats i Kalifornien. De år jag själv levde där var de mest spännande i mitt liv där mina arbetsplatser fanns i Long Beach, San Francisco, Las Vegas, Palm Springs och där jag privat kunde göra allt som jag någonsin hade drömt om. Dom hundra dagarna med smogg var naturligtvis en störfaktor men vad gjorde det. Om någon så förstår jag hur otroligt svårt det är att då förändra denna livsstil och att denna attraherar så många människor.

Mindre än 1 % av världens media utrymme (Film, TV, Video, Tidningar, Internet) behandlar denna fundamentala fråga om hur vi ska åstadkomma förändringen till en hållbar och rättvis värld. Mindre än 1% av världens samlade forskningsresurser behandlar denna fundamentala fråga om ska åstadkomma förändringen till en hållbar och rättvis värld.

Det viktigaste är att vi först och främst börjar ifrågasätta vårt eget liv och värderingar. Att vi försöker återknyta banden med den natur vi är en del av. Att vi lär oss att se den mångfald och skönhet som den representerar. Hur vi kan och faktiskt gör något åt vårt sätt att leva. Och att vi som nästa steg vågar sprida detta budskap och påverka andra. Om konsumismen med hjälp av mördande reklam har lyckats att likforma en hel värld att konsumera samma saker, titta på samma TV och göra samma saker så borde det gå att på samma sätt påverka samma värld om den nödvändiga förändringen. Tänk om varje TV station i hela världen skulle byta reklamen att vi ska konsumera mera till att vi måste konsumera mindre.....

De flesta av våra politiker, företagsledare och massmedia har tyvärr inte förstått detta än. Eller kanske har dom förstått att minskad konsumtion inte går ihop med vår nuvarande modell. De tuggar på som tidigare och fortsätter att driva på utvecklingen i fel riktning i än snabbare takt med allt högre bonusar och aktieoptioner. Varför? Jo därför att en ändring innebär att de måste ifrågasätta allt det som de tidigare trott på. Att erkänna att de har haft helt fel. Detta är ett av det svåraste en människa kan göra. Det allra svåraste är att göra själva förändringen.

Jag vet detta själv. Jag har förstått att jag tillsammans med oss andra i västvärlden lever på ett helt felaktigt sätt och att detta inom några årtionden leder till oanade konsekvenser. Vi gömmer oss bakom systemet och låter andra leda oss mot katastrofen. Idag har vi överlåtit framtiden till börsmarknaden. Vi spelar om vår framtid! Men vi lever faktiskt i en demokrati. **Ta ditt ansvar!** De räcker inte med en "Save the Earth" rockkonsert. Det räcker inte ens att du källsorterar och kör miljöbil. **Vi behöver en ny väckelserörelse som är starkare än alla tidigare sammantagna.** Det är kanske redan för sent för att förhindra katastrofen. Men det är värt ett försök. För alternativet är alltför skrämmande. Så detta är mitt eget testamente till mina barn och deras barn. Gör inte som oss som sitter fast i konsumismens tvångströja. **Använd all er kraft till att återskapa vår jord till den sköna planet den en gång var.**

Hövding Seattles tal

"Vi vet att den vite mannen inte förstår vårt sätt att vara. En del av detta land är detsamma för honom som ett annat, för han är en främling som kommer om natten och tar från landet vad han behöver. Jorden är inte hans broder, utan hans fiende och när han har erövrat det så fortsätter han till nästa.... Hur kan du köpa eller sälja himlen eller värmen av jorden ? Denna idé är underlig för oss. Och om vi inte äger luftens friskhet och vattnets porlande hur kan du köpa dem ? ... Han behandlar sin moder jorden och sin broder himlen, som saker han kan köpa, plundra, sälja som får eller glaspärlor. Hans aptit kommer att utarma jorden och bara lämna efter sig en öken....

Luften är dyrbar för den röde mannen, för alla delar samma luft. Den vite mannen verkar inte märka den luft han andas. Som en man som ligger för döden i många dagar känner han inte stanken.....Jag har sett tusentals ruttnande bufflar på prärien, lämnade av den vite mannen som sköt dem från ett passerande tåg. Jag är en vilde och kan inte förstå hur den rykande järnhästen kan vara viktigare än den buffel som vi dödar för att leva. Vad är människan utan djur ? Om alla djur försvann så skulle människan dö från sin själsliga ensamhet. För det som händer djuren, händer snart till människan. Allt är sammankopplat..... Lär dina barn vad vi har lärt våra barn, att jorden är vår Moder. Allt som drabbar jorden drabbar också jordens söner.

Om människan spottar på jorden så spottar hon på sig själv. Detta vet vi - jorden tillhör inte människan, människan tillhör jorden. Allt är ihopkopplat som det blod som enar en familj. Allt som drabbar jorden drabbar jordens söner. Människan vävde inte livets nät; hon är bara en tråd i det. Vad hon gör mot denna väv gör hon mot sig själv. Även den vite mannen, vars Gud vandrar och talar med honom som vän till vän, kan inte frigöras från vårt gemensamma öde. Kanske är vi trots allt bröder. Vi får se. En sak vet vi, som den vite mannen en dag kommer att upptäcka - Vår Gud är samma Gud. Du kanske tror nu att du kan äga honom som du önskar att äga vårt land; men du kan inte. Han är människans Gud och hans omtanke är lika stor för den röde och den vite. Denna jord är dyrbar för Honom och att skada jorden är att förakta skaparen.

De vita ska också förgås; kanske snabbare än andra raser. Smutsa ned din säng och en natt då kvävs du i ditt eget avskräde. Men i ditt utplånande så kommer du att lysa starkt i kraft av den Gud som förde dig till detta land och som för någon speciell anledning gav dig makten över detta land och den röde människan. Detta öde är ett mysterium för oss, för vi förstår inte när alla bufflar slaktas, vilda hästar tämjes och skogens hemliga delar luktar av doften från många människor och kullarna täckes av talande trådar. Var är skogsdungen ? Borta . Var är örnen ? Försvunnen. Slutet på livet och början på överlevnad. "

Vad händer med vädret?

Våra bilar drivs av olja. När dom blir fler och större använder vi mer olja som släpper ut koldioxid i luften. Det gör även kolet och naturgasen som vi bränner upp. Detta skapar den så kallade växthuseffekten som nu alvarligt stör jordens vädersystem och utrotar växter och djur.

En amerikan släpper idag ut 20 ton CO₂ per år medan "utvecklingsländerna" med Brasilien, Indien och Kina i spetsen som medel släpper ut mindre än 1 ton CO₂ per år. Sverige har som ett av få länder lyckats minska sina utsläpp per person till 1/3 av USA. (Men det är ändå för mycket)

Totalt sett så svarar USA med 5% av världens befolkning för 30% av världens förbrukning och avfall och ökningen fortsätter. Detta innebär att om resten av världen skulle nå upp till denna konsumtion så skulle den totala belastningen på råvaror och miljö i världen öka sex gånger. Och redan idag släpper vi ut alldeles för mycket.

Om människorna i Brasilien skulle ha samma biltäthet och energikonsumtion som i USA så skulle detta innebära 70 miljoner nya bilar och en ökning av energi förbrukningen med 12 gånger.

Om Kina skulle nå samma biltäthet som USA så skulle detta innebära 1000 miljoner nya bilar och att landet asfalterades.

Om Indien skulle installera lika många luftkonditioneringsanläggningar och elektricitet som i USA per person så skulle detta innebära 2000 nya kärnkraftverk.

Om.....